REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2020/1364

av den 23 september 2020

om lagliga vägar till skydd i EU: att främja vidarebosättning, inresa av humanitära skäl och andra kompletterande vägar

EUROPEISKA KOMMISSIONEN UTFÄRDAR FÖLJANDE REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och

av följande skäl:

(1) Antalet flyktingar och andra personer i behov av internationellt skydd ökar världen över. Därför finns det ett behov av att stärka unionens kapacitet att uppfylla sin moraliska plikt att ge ändamålsenligt bistånd. Alla medlemsstater bör delta i unionens gemensamma ansträngningar för att visa solidaritet med personer i behov av internationellt skydd genom att erbjuda lagliga vägar till unionen och förbättra skyddsutrymmet utanför unionen.

(2) Denna rekommendation syftar till att stödja medlemsstaternas fortsatta arbete med att tillhandahålla och främja lagliga och säkra kanaler för personer i behov av internationellt skydd. I synnerhet syftar de rekommenderade åtgärderna till att visa solidaritet med länder utanför EU där ett stort antal personer i behov av internationellt skydd är fördrivna, bidra till internationella initiativ för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl samt förbättra migrationshanteringen överlag.

(3) Unionen arbetar med att utveckla och förbättra skyddsutrymmet i transitländer, destinationsländer och första asylländer för att bistå både personer i behov av internationellt skydd och särskilt utsatta migranter, samt för att hjälpa värdsamhällen. De regionala utvecklings- och skyddsprogrammen [1] i Afrikas horn, Nordafrika och Mellanöstern stöder bland annat upprätthållande och förbättring av skyddsutrymmet genom kapacitetsuppbyggnad av nationella system och stöd till myndigheter och civilsamhällen. Skyddet ges genom direkt bistånd till personer i behov av internationellt skydd. Alla åtgärder verkställs av genomförandepartner. Programmen stöder hållbara lösningar för personer i behov av internationellt skydd, i synnerhet vidarebosättning, genom att sörja för screening och registrering, underlätta det faktiska fastställandet av flyktingstatus samt direkt stödja FN:s flyktingkommissariats (UNHCR) vidarebosättningsinsatser. Medlemsstaterna uppmanas att ta en aktiv roll som medlemmar i konsortiet eller göra ekonomiska bidrag för att stödja och genomföra de regionala utvecklings- och skyddsprogrammen i syfte att stärka den yttre dimensionen av EU:s migrationspolitik.

(4) Vidarebosättning är ett viktigt verktyg för att erbjuda skydd åt personer i behov av internationellt skydd och visa global solidaritet med länder utanför EU i syfte att hjälpa dem att hantera stora mängder av personer som flyr undan krig eller förföljelse. Vidarebosättning är också ett centralt inslag i unionens övergripande asyl- och migrationspolitik: genom att erbjuda säkra och lagliga vägar för personer i behov av skydd bidrar vidarebosättning till att rädda liv, minska den irreguljära migrationen och motverka smugglingsnätverkens verksamhetsmodeller. Vidarebosättning är också en viktig och väsentlig del av den övergripande hållningen till migration när det gäller kontakterna med partnerländer på alla olika migrationsrelaterade områden.

(5) UNHCR har bekräftat att de globala behoven av vidarebosättning fortfarande är stora, med 1,44 miljoner ärenden 2020. Detta antal förväntas öka under de närmaste åren.

[1] Medfinansieras av unionsbudgeten och genomförs av medlemsstatsledda konsortier.

(6) Vid det första globala flyktingforumet, som hölls i december 2019, diskuterades framstegen i genomförandet av UNHCR:s globala flyktingpakt ([2]). Där mobiliserades brett internationellt stöd för att försöka hitta hållbara lösningar för världens flyktingar, bland annat lösningar för vidarebosättning och utökning av antalet och urvalet av lagliga vägar som finns tillgängliga för personer i behov av internationellt skydd. UNHCR:s treårsstrategi (2019–2021) för vidarebosättning och kompletterande vägar utgör en färdplan för hur de ska utökas genom att erbjuda fler platser, mobilisera fler aktörer och skapa mer välkomnande samhällen. För att axla det globala ledarskapet inom vidarebosättning uppmanas medlemsstaterna att stödja genomförandet av strategin och motverka den nuvarande tendensen med färre vidarebosättningsländer globalt sett och en kraftig minskning av utfästelserna om vidarebosättning ([3]).

(7) Sedan 2015 har två framgångsrika EU-finansierade vidarebosättningsprogram, där många medlemsstater deltagit, lett till att över 70 000 av de mest utsatta personerna i behov av internationellt skydd fått en tillflykt i unionen. Mellan 2015 och 2018, då det globala vidarebosättningslandskapet förändrades avsevärt, tredubblades de årliga vidarebosättningarna till medlemsstaterna, och EU:s andel av global vidarebosättning ökade från under 9 % före 2016 till 41 % år 2018. Denna ökning visar på fördelarna med och potentialen hos ett samarbete och en samordning på EU-nivå vad gäller vidarebosättning. Den visar också på vikten av finansiering från EU-budgeten, med 1 miljard euro avsatt för att direkt stödja medlemsstaternas vidarebosättningsinsatser under perioden 2015–2020.

(8) Inom ramen för EU:s första vidarebosättningssystem ([4]) gick medlemsstaterna, tillsammans med de Dublinassocierade staterna, med på att vidarebosätta 22 504 personer i behov av internationellt skydd från Mellanöstern, Afrikas horn och Nordafrika under en tvåårsperiod (2015–2017) ([5]). Totalt vidarebosattes 19 452 personer inom ramen för detta första, framgångsrika EU-system (86 % av de totala utfästelserna).

(9) Inom ramen för det andra EU-vidarebosättningssystemet ([6]), enades medlemsstaterna om att vidarebosätta 50 039 personer i behov av internationellt skydd från Turkiet, Libanon, Jordanien och från länder längs den centrala Medelhavsrutten, för att stödja i synnerhet de nödförflyttningsmekanismer som inrättats av UNHCR i Niger (2017) och Rwanda (2019). Systemet var en framgång, då 43 827 personer vidarebosattes (88 % av de totala utfästelserna).

(10) För att maximera antalet vidarebosättningar och utnyttja de tillgängliga medlen på bästa sätt ges medlemsstater som ännu inte har verkställt alla sina utfästelser inom ramen för det andra EU-vidarebosättningssystemet möjlighet att göra detta under 2020 och 2021 och därigenom fullgöra sina tidigare åtaganden.

(11) Inom ramen för uttalandet från EU och Turkiet ([7]) hade över 27 000 personer vidarebosatts i mitten av september 2020 ([8]). Medlemsstaterna har vidarebosatt ytterligare personer i behov av internationellt skydd från Turkiet genom sina egna nationella system.

(12) Unionen behöver ta steget från ad hoc-system för vidarebosättning till system som fungerar på grundval av en stabil ram som säkrar att unionens vidarebosättningssystem är hållbara och förutsägbara. I detta syfte föreslog kommissionen 2016 en förordning om inrättande av en unionsram för vidarebosättning ([9]) för att sörja för säkra och lagliga vägar till internationellt skydd för de som behöver det, som en del av reformen av unionens asylsystem. En partiell preliminär politisk överenskommelse nåddes i juni 2018, där inresa av humanitära skäl – utöver vidarebosättning – lades till i den föreslagna förordningens tillämpningsområde. Ett snabbt antagande av förslaget är viktigt för en effektivare, rättvisare och stabilare EU-politik för asyl och migration, inklusive en stabil vidarebosättningsram.

([2]) https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html

([3]) UNHCR tog 2018 emot utfästelser om vidarebosättning från 29 länder, jämfört med 35 länder 2017; antalet avresor för vidarebosättning minskade från 65 100 år 2017 till 55 680 år 2018.

([4]) Kommissionens rekommendation (EU) 2015/914 av den 8 juni 2015 om ett europeiskt vidarebosättningssystem (EUT L 148, 13.6.2015, s. 32).

([5]) Slutsatser från företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet den 20 juli 2015.

([6]) Kommissionens rekommendation (EU) 2017/1803 av den 3 oktober 2017 om förbättrade lagliga vägar för personer i behov av internationellt skydd (EUT L 259, 7.10.2017, s. 21).

([7]) https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

([8]) Dessa vidarebosättningar har delvis räknats med inom ramen för de EU-vidarebosättningssystem som avses i skälen 8 och 9.

([9]) COM(2016) 468 final.

(13) För att se till att vidarebosättningsinsatserna fortsätter fram till dess att en stabil ram har införts uppmanade kommissionen vid det nionde vidarebosättningsforumet i juli 2019 medlemsstaterna att göra utfästelser om vidarebosättning för 2020. Detta byggde på de överenskomna prioriteringarna för denna period och låg i linje med UNHCR:s prognos om globala vidarebosättningsbehov för 2020 och UNHCR:s rekommendationer för EU:s vidarebosättningsplanering för 2020, dvs. 30 000 platser. Det ledde till att medlemsstaterna gjorde utfästelser om knappt 29 500 platser. Denna ansenliga totala utfästelse, som uppgår till mer än 50 % av alla vidarebosättningsplatser som stater gjort tillgängliga för UNHCR för 2020, understryker medlemsstaternas fortsatta engagemang för att erbjuda skydd, rädda liv och erbjuda trovärdiga alternativ till irreguljära förflyttningar.

(14) Mot bakgrund av de prognosticerade globala vidarebosättningsbehoven för 2020, UNHCR:s treårsstrategi (2019–2021) för vidarebosättning och kompletterande vägar samt det första globala flyktingforumet (december 2019) bekräftar denna ansenliga utfästelse från medlemsstaternas sida EU:s roll som en global ledare när det gäller vidarebosättning.

(15) Valet av prioriterade regioner för vidarebosättning inom ramen för utfästelserna för 2020 bygger på UNHCR:s prognos om globala vidarebosättningsbehov och behovet av att fortsätta att genomföra uttalandet från EU och Turkiet från mars 2016. Medlemsstaterna bör fortsätta vidarebosättningarna från Turkiet, Jordanien och Libanon, liksom från viktiga afrikanska länder som ligger längs och leder fram till den centrala Medelhavsrutten, såsom Libyen, Niger, Tchad, Egypten, Etiopien och Sudan. De bör också stödja nödförflyttningsmekanismerna i Niger och Rwanda och erbjuda platser för akut vidarebosättning. Genomförandet av uttalandet från EU och Turkiet omfattar aktivering av det frivilliga humanitära mottagandesystemet tillsammans med Turkiet, såvida alla förutsättningar för det är uppfyllda och de irreguljära passagerna mellan Turkiet och EU upphör eller åtminstone har minskat avsevärt och på ett hållbart sätt.

(16) För att hjälpa medlemsstaterna att förverkliga målet på 29 500 platser 2020 har omkring 300 miljoner euro gjorts tillgängliga från unionsbudgeten ([10]). Enligt reglerna för asyl-, migrations- och integrationsfonden (Amif) kan medlemsstaterna vara berättigade till ett stimulansbidrag på 10 000 euro per vidarebosatt person från prioriterade regioner eller särskilt utsatta grupper och 6 000 euro för andra vidarebosättningar.

(17) Mellan januari och mars 2020 anlände över 3 600 personer till EU genom vidarebosättning som en del av utfästelserna för 2020. Coronaviruspandemins utbrott har dock lett till allvarliga störningar i vidarebosättningsinsatserna. Medlemsstaterna, UNHCR och Internationella organisationen för migration (IOM) gjorde uppehåll med sådana insatser i mitten av mars 2020. Den 18 juni 2020 tillkännagav UNHCR och IOM att vidarebosättningsresor för flyktingar återupptagits ([11]). Sedan sommaren har flera medlemsstater gradvis börjat återuppta sin vidarebosättningsverksamhet.

(18) Detta historiska globala hälsohot och de åtgärder som har vidtagits för att begränsa virusspridningen har fått betydande inverkan på all verksamhet och alla förfaranden som rör vidarebosättning, inresa av humanitära skäl och ideella sponsorprogram. Det har blivit tydligt att EU-samordning krävs för att maximera effekten av de vidtagna åtgärderna.

(19) I kommissionens *Vägledning om genomförandet av relevanta EU-bestämmelser på området asyl- och återvändandeförfaranden samt om vidarebosättning* ([12]) uppmanas medlemsstaterna att fortsätta visa solidaritet med personer i behov av internationellt skydd och med länder utanför EU som tar emot ett stort antal flyktingar genom att så långt som möjligt säkerställa kontinuiteten i förfarandena för vidarebosättning. Kommissionen uppmanade medlemsstaterna att överväga nya sätt att arbeta, t.ex. distansintervjuer eller vidarebosättning på grundval av inlämnade uppgifter. På det här området har Europeiska stödkontoret för asylfrågor (Easo) kunnat ge snabbt operativt stöd tack vare en rad tematiska webbmöten som en del av nätverket för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl.

(20) Kommissionen är medveten om den störande inverkan som coronaviruspandemin haft på verkställandet av de utfästelser som gjorts för 2020, och har beslutat att förlänga genomförandeperioden för att se till att medlemsstaterna har tillräckligt med tid för att verkställa alla sina utfästelser. Det ursprungligen ettåriga programmet kommer därför att omvandlas till ett tvåårigt program som omfattar 2020 och 2021. Under den perioden bör medlemsstaterna verkställa 29 500 utfästelser. Dessutom uppmanas medlemsstaterna att överväga ytterligare statligt finansierade nationella vidarebosättningsprogram, när så är möjligt.

([10]) Det ekonomiska stödet var en kombination av budgetanslag från 2019 och 2020, som tillhandahölls medlemsstaterna i två omgångar.

([11]) https://www.unhcr.org/news/press/2020/6/5eeb85be4/joint-statement-un-refugee-chief-grandi-ioms-vitorino-announce-resumption.html?query=resettlement resumption

([12]) C(2020) 2516 final.

(21) För att EU:s vidarebosättningsinsatser smidigt ska kunna fortsätta efter de störningar som orsakats av coronaviruspandemin bör nya vidarebosättningsprogram övervägas från och med 2022, med beaktande av de ekonomiska resurser som anslagits inom ramen för Asyl- och migrationsfonden för 2021–2027 för att stödja medlemsstaternas utfästelser. Unionens ambition är fortfarande att bana väg för ett stadigt ökande antal vidarebosättningar under de kommande åren.

(22) Utöver EU:s ekonomiska stöd finns det olika åtgärder för att hjälpa medlemsstaterna att vidarebosätta människor. Easo strävar efter att hjälpa medlemsstaterna att uppfylla sina utfästelser om vidarebosättning. Stödanläggningen för vidarebosättning i Istanbul, som inledde sin verksamhet i april 2019 (pilotfas), stöder medlemsstaternas vidarebosättningsinsatser från Turkiet. Dessutom främjar nätverket för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl, som drivs av Easo och är verksamt sedan januari 2020, samarbete och kunskapsutbyte mellan medlemsstaterna, med fokus på EU-specifika ämnen. Nätverket har varit medlemsstaternas huvudsakliga forum för att diskutera effekterna av coronaviruspandemin genom att utbyta information och lära sig av varandra.

(23) Dessutom är det, i enlighet med UNHCR:s treårsstrategi (2019–2021) om vidarebosättning och kompletterande vägar, lämpligt att utöver vidarebosättning främja inrättande eller ytterligare användning av modeller för inresa av humanitära skäl och andra kompletterande vägar som ännu en inresemöjlighet för att utöka antalet platser som erbjuds genom säkra och lagliga vägar.

(24) I förslaget till förordning om en unionsram för vidarebosättning föreskrivs att medlemsstaterna ska få finansiering för inresa av humanitära skäl.

(25) Det finns redan en lång rad lovande erfarenheter i medlemsstaterna och i länder utanför EU, vilka återspeglar mångfalden av modeller för inresa av humanitära skäl och kan upprepas i andra medlemsstater i samma eller större skala.

(26) Flera medlemsstater har infört ideella sponsorprogram ([13]) som kan stödja vidarebosättning, inresa av humanitära skäl och andra kompletterande vägar. I samtliga fall kan privata sponsorer, grupper av privatpersoner eller ideella organisationer spela en strukturerad roll när det gäller att ta emot personer i behov av internationellt skydd och hjälpa dem att integrera sig.

(27) I samband med vidarebosättning kan ideella sponsorprogram hjälpa medlemsstaterna att öka antalet vidarebosättningsplatser och framgångsrikt integrera flyktingar i mottagande värdsamhällen. På grundval av ett starkt partnerskap mellan staten och det civila samhällets organisationer, enskilda personer eller grupper av personer stöder de privata sponsorerna vanligen flyktingars inresa eller integration ekonomiskt, praktiskt och moraliskt. Som framgår av 2018 års studie om sponsorprogrammens genomförbarhet och mervärde ([14]) kan ideella sponsringsmodeller ta många olika former. Beroende på deras utformning och mål bidrar de till att öka antalet inreseplatser som är tillgängliga för personer i behov av skydd, möjliggöra snabbare och effektivare integration, förbättra det allmänna stödet för flyktingar och vidarebosättning samt förhindra att vidarebosatta personer förflyttar sig vidare på ett irreguljärt sätt.

(28) Andra former av ideella sponsorprogram utöver vidarebosättning, som kan tjäna som modell, är t.ex. det som vissa medlemsstater och privata organisationer kallar ”humanitära korridorer”, dvs. den ideella sponsringsmodell som för närvarande tillämpas av religiösa organisationer i Italien, Frankrike och Belgien i samarbete med respektive lands regering. Enligt den här modellen deltar privata sponsorer i alla skeden av inreseförfarandet, från identifieringen av personer i behov av internationellt skydd till resan till den berörda medlemsstaten. De tar också hand om mottagnings- och integrationsinsatser och står för kostnaderna. Sedan 2016 har över 2 700 personer i behov av internationellt skydd kommit till Europa på det här sättet, främst till Italien och Frankrike. De närmare reglerna om samarbete mellan staten och de privata sponsorerna anges ofta i samförståndsavtal.

(29) Med tanke på fördelarna med ideella sponsorprogram bör unionen ytterligare främja en EU-strategi för ideella sponsorprogram, utifrån medlemsstaternas befintliga erfarenheter och med hjälp av Easo. Unionen kommer att fortsätta att ge stöd till kapacitetsuppbyggnad hos aktörer i det civila samhället som engagerar sig i ideella sponsorprogram och främjar transnationellt utbyte av kunskap i syfte att utöka de befintliga ideella sponsorprogrammen och skapa nya program, även i medlemsstater som ännu inte har infört sådana program. År 2019 inledde kommissionen en särskild ansökningsomgång för detta inom ramen för unionens Amif-åtgärdsprogram ([15]). Främjande av kompletterande vägar för personer i behov av skydd och deras vidare integration

([13]) I vissa länder kallas de också privata sponsorprogram.

([14]) https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/1dbb0873-d349-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-114630059

([15]) 2019 års ansökningsomgång AMIF-2019-AG-Call, ämne 1: Främja integrering av personer i behov av skydd genom privata sponsorprogram.

är ett av de ämnen som ingår i ansökningsomgången för gränsöverskridande åtgärder på asyl-, migrations- och integrationsområdet inom ramen för Amifs arbetsprogram för 2020 ([16]).

(30) Coronaviruspandemin har också påverkat de ideella sponsorprogrammen. I kommissionens vägledning om genomförandet av relevanta EU-bestämmelser på området asyl- och återvändandeförfaranden samt om vidarebosättning uppmanas medlemsstaterna att behålla öppna kommunikationskanaler till sponsorer, hålla dem informerade om utvecklingen och fortsätta rekrytering och urval av sponsorer för att utvidga den framtida värdtillgången.

(31) Som UNHCR framhållit är familjeåterförening en allmänt erkänd nyckelfaktor för en framgångsrik integration i värdlandet. Fördrivna personer i behov av internationellt skydd tampas ofta med många utmaningar i fråga om sin rätt till familjeåterförening, såsom utdragna och betungande administrativa processer ([17]). Detta kan leda till försök att kringgå reglerna genom farlig irreguljär migration. För att underlätta utövandet av rätten till familjeåterförening i enlighet med direktivet om familjeåterförening ([18]) uppmanas medlemsstaterna att införa stödprogram för familjeåterförening som förbättrar tillgången till information och förenklar viseringsansökningsförfarandet. Dessutom uppmanas medlemsstaterna att inrätta program för inresa av humanitära skäl för ärenden som inte omfattas av direktivet om familjeåterförening, t.ex. familjebaserade sponsorprogram.

(32) För att tillvarata kompetens, kvalifikationer och motivation hos personer i behov av internationellt skydd bör även andra kompletterande inresevägar utredas, t.ex. utbildning eller arbete. Flera medlemsstater stöder program som underlättar tillträdet till befintliga lagliga vägar för personer i behov av internationellt skydd, t.ex. studerande eller arbetstagare. Medlemsstaterna uppmuntras att använda EU:s verktyg för kartläggning av kompetensen hos personer från länder utanför EU i sådana förfaranden. Med hjälp av detta särskilda webbverktyg kan man kartlägga och dokumentera vilka färdigheter och kvalifikationer personer med invandrarbakgrund har ([19]).

(33) Enligt uppskattningar har mindre än tre procent av alla flyktingar i världen tillträde till högre utbildning ([20]). Även när de har nödvändiga färdigheter och kunskaper saknar de ofta den information och de ekonomiska medel som krävs för att ansöka om universitetsutbildning i unionen. Medlemsstaterna bör överväga att förbättra tillträdet till universitet för ungdomar i behov av internationellt skydd och därmed göra det lättare för dem att resa in på territoriet som studerande. Sådana initiativ kan kräva en proaktiv urvalsprocess i länder utanför EU, språkutbildning, flexibilitet i antagningskriterierna för studieprogram samt stipendier och särskilda integrationsåtgärder vid ankomsten. Nyutexaminerade som vill stanna i den berörda medlemsstaten i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 ([21]) bör få rådgivning och hjälp med att söka arbete.

(34) För att underlätta genomförandet av sådana program kommer kommissionen att uppmuntra medlemsstaterna att utbyta erfarenheter och lära sig av varandra, och kommer att undersöka möjligheterna till ekonomiskt EU-stöd till utformning och utveckling av dessa vägar för studerande.

(35) Medlemsstaterna bör vidare överväga att arbeta i partnerskap med den privata sektorn, arbetsgivare, fackföreningar och det civila samhället för att utveckla innovativa internationella system för arbetskraftsrörlighet för personer i behov av skydd.

(36) Easo kommer, tillsammans med nätverket för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl, att hjälpa medlemsstaterna att utforma och genomföra program för inresa av humanitära skäl och andra kompletterande vägar.

([16]) *Commission Implementing Decision of 26.6.2020 on the financing of Union Actions in the framework of the Asylum, Migration and Integration Fund and the adoption of the work programme for 2020* (ej översatt till svenska): https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/union-actions/docs/c4223-annex-decision-amif-awp-2020.pdf.

([17]) https://www.unhcr.org/uk/protection/basic/5f5743f84/families-together-family-reunification-for-refugees-in-the-european-union.html.

([18]) Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 3.10.2003, s. 12).

([19]) https://ec.europa.eu/migrantskills/#/

([20]) UNHCR:s uppskattningar: https://www.unhcr.org/tertiary-education.html.

([21]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (EUT L 132, 21.5.2016, s. 21), artikel 25.

(37) Vid genomförandet av program för vidarebosättning, inresa av humanitära skäl och andra kompletterande vägar bör medlemsstaterna beakta de skyldigheter som fastställs i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

(38) För övervakning av genomförandet av EU:s vidarebosättningsprogram 2020 och 2021 bör medlemsstaterna på begäran rapportera till kommissionen om de vidarebosättningar som gjorts på deras territorium i enlighet med utfästelserna, med angivelse av vilket land personen har vidarebosatts från. Kommissionen kommer också att övervaka de olika projekt och program för inresa av humanitära skäl som genomförs i medlemsstaterna för att upprätthålla en översikt över alla lagliga vägar som finns att tillgå för personer i behov av internationellt skydd och antalet platser som erbjuds genom dessa kanaler.

(39) Denna rekommendation bör rikta sig till medlemsstaterna. De Dublinassocierade staterna uppmanas att bidra till gemensamma europeiska vidarebosättningsinsatser liksom gemensamma insatser när det gäller andra kompletterande vägar.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

ÖKA ANTALET MEDLEMSSTATER SOM DELTAR I VIDAREBOSÄTTNING OCH INRESA AV HUMANITÄRA SKÄL

1. Medlemsstaterna bör bidra till att erbjuda lagliga vägar för personer i behov av internationellt skydd i en anda av internationell solidaritet med de länder som är första asyl- eller transitland och stärka solidariteten mellan varandra.

ÖKA GENOMFÖRANDET UNDER CORONAVIRUSPANDEMIN OCH TRAPPA UPP VIDAREBOSÄTTNINGEN PÅ MEDELLÅNG SIKT

2. På grundval av erfarenheterna från genomförandet av EU:s tidigare vidarebosättningssystem, och för att överbrygga övergången från dessa system till den stabila unionsramen för vidarebosättning, uppmanas medlemsstaterna att förverkliga det mål de angett inom ramen för 2020 års utfästelser på att vidarebosätta minst 29 500 personer i behov av internationellt skydd från länder utanför EU under en tvåårsperiod (1 januari 2020–31 december 2021).

3. Medlemsstaterna uppmanas att verkställa sina utfästelser för 2020 så snart som det är praktiskt möjligt med tanke på coronaviruspandemins effekter. De uppmanas att överväga innovativa sätt att arbeta och att anpassa sina förfaranden för att hantera den föränderliga verkligheten på fältet, även i de länder som är första asylland.

4. Medlemsstater som inte har förverkligat alla sina utfästelser enligt EU:s vidarebosättningssystem för 2018–2019 ([22]) uppmanas att verkställa dessa utfästelser under 2020 och 2021 i enlighet med sina nationella Amif-program.

5. Under 2020 och 2021 bör medlemsstaterna fortsätta sin vidarebosättningsrelaterade verksamhet i den mån som coronaviruspandemin tillåter och fokusera sina utfästelser på följande:

   a) Säkerställa en fortsatt vidarebosättning från Turkiet av syriska medborgare, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som fördrivits på grund av konflikten i Syrien i syfte att stödja genomförandet av uttalandet från EU och Turkiet från mars 2016; detta omfattar aktivering av det frivilliga humanitära mottagandesystemet, såvida alla förutsättningar för det är uppfyllda och de irreguljära passagerna mellan Turkiet och EU upphör eller åtminstone har minskat avsevärt och på ett hållbart sätt.

   b) Säkerställa en fortsatt vidarebosättning från Libanon och Jordanien.

   c) Bidra till en fortsatt stabilisering av situationen i centrala Medelhavsområdet genom vidarebosättning av personer i behov av skydd från Libyen, Niger, Tchad, Egypten, Etiopien och Sudan, bland annat genom att stödja UNHCR:s tillfälliga mekanism för nödevakuering av de mest utsatta migrantgrupperna från Libyen i Niger och Rwanda.

([22]) Rekommendation (EU) 2017/1803.

6. Medlemsstaterna uppmanas att flexibelt reagera på akuta vidarebosättningsbehov runtom i världen. De uppmanas att verkställa så många utfästelser om vidarebosättning som möjligt och att utnyttja den budget som ställts till deras förfogande. De bör genomföra sina vidarebosättningsprogram i nära samarbete med UNHCR och vid behov med stöd från Easo.

7. För kontinuitet och förnyad tillväxt i vidarebosättningsinsatserna efter de störningar som orsakas av coronaviruspandemin uppmanas medlemsstaterna att bidra till EU:s framtida vidarebosättningsprogram. De uppmanas att utvidga sina befintliga vidarebosättningsprogram, återuppta sina tidigare vidarebosättningsprogram eller inrätta nya vidarebosättningsprogram för att utöka antalet mottagningsplatser som erbjuds personer i behov av internationellt skydd när vidarebosättning återigen är möjlig under förhållanden som är säkra för alla berörda parter.

SÄKERSTÄLLA VIDAREBOSÄTTNINGSPROGRAM AV HÖG KVALITET

8. Medlemsstaterna bör se till att alla steg i vidarebosättningsprocessen genomförs enligt en hög kvalitetsstandard, i synnerhet (distans)information före avresa och efter ankomst. De uppmanas sörja för lämplig och tillräcklig mottagningskapacitet, med beaktande av de ökade hälsoriskerna, för att garantera att de utvalda personerna snabbt anländer till Europa.

9. Medlemsstaterna uppmanas att utforma särskilda och effektiva program för integration och social inkludering för vidarebosatta personer, med hänsyn i synnerhet till utsatthet. De uppmanas ha ett nära samarbete med det civila samhället och värdsamhällena för att inrätta eller utvidga ideella sponsorprogram för vidarebosättning som syftar till att vidarebosatta flyktingar ska kunna integreras effektivt, bättre och snabbare i värdsamhället.

10. Medlemsstaterna bör införa interna övervaknings- och utvärderingsprogram för att mäta effektiviteten och ändamålsenligheten i sina vidarebosättningsprogram och relevanta integrationsprogram.

FRÄMJA INRESA AV HUMANITÄRA SKÄL

11. Medlemsstaterna uppmanas att öka antalet utsatta personer i behov av internationellt skydd som tas emot på deras territorium. Utöver vidarebosättning bör de i synnerhet överväga att inrätta eller utvidga andra former av lagliga vägar för utsatta personer i behov av internationellt skydd.

12. Dessutom uppmanas medlemsstaterna att underlätta utövandet av rätten till familjeåterförening genom att inrätta stödprogram för familjeåterförening som förbättrar tillgången till information och förenklar ansökningsförfarandet. Därutöver uppmanas de att erbjuda inresevägar för familjemedlemmar till personer som beviljats internationellt skydd genom program för inresa av humanitära skäl, t.ex. familjebaserade sponsorprogram.

13. Medlemsstaterna uppmanas att bidra till en EU-strategi för ideella sponsorprogram och utgående från de många olika modellerna för inresa av humanitära skäl utarbeta inreseprogram i linje med sina nationella prioriteringar, med beaktande av EU:s prioriteringar och intressen vad gäller yttre förbindelser.

14. Medlemsstaterna uppmanas att ha ett nära samarbete med det civila samhället för att införa eller utvidga ideella sponsorprogram som en humanitär inreseväg, där privata sponsorer, grupper av privatpersoner eller ideella organisationer deltar i olika stadier av programmet – från identifiering av personer i behov av internationellt skydd i landet utanför EU till integrationen efter ankomsten.

15. Vid utformningen av dessa ideella sponsorprogram bör medlemsstaterna och deras partner fastställa transparenta och icke-diskriminerande urvalskriterier för personer i behov av internationellt skydd. Från programmets start bör de se till att det civila samhället och den offentliga sektorn har tydligt angivna roller och ansvarsområden i fasen före avresan och efter ankomsten. Medlemsstaterna förblir ansvariga för säkerhetskontrollerna och inreseförfarandena och måste garantera lämpliga skyddsåtgärder och skyddsnät.

16. Medlemsstaterna uppmanas att införa eller utvidga ideella sponsorprogram som syftar till att sörja för bättre och snabbare integration och social inkludering i värdsamhällena för personer som beviljats internationellt skydd samt bättre stöd bland allmänheten genom att skapa mer välkomnande och inkluderande samhällen.

17. Medlemsstaterna uppmanas att behålla öppna kommunikationskanaler med privata sponsorer under och efter coronaviruspandemin, och att hålla privata sponsorer engagerade i aktivt stöd till sponsorprogrammen.

18. Medlemsstaterna uppmanas att använda sig av EU:s olika samfinansieringsmöjligheter för att främja ideella sponsorprogram.

FRÄMJA KOMPLETTERANDE VÄGAR FÖR PERSONER I BEHOV AV INTERNATIONELLT SKYDD I SAMBAND MED UTBILDNING OCH ARBETE

19. Medlemsstaterna uppmanas att utveckla och stödja program som underlättar tillträdet till andra befintliga lagliga vägar för personer i behov av internationellt skydd, och när så är lämpligt utnyttja EU-verktyg för att kartlägga och dokumentera deras färdigheter och kvalifikationer. Medlemsstaterna uppmanas också att ge tillträde till arbetsmarknaden, även genom aktiveringsprogram (t.ex. för omskolning och kompetensutveckling), så tidigt som möjligt. För att underlätta integrationen på arbetsmarknaden bör medlemsstaterna ha ett nära samarbete med arbetsmarknadens parter.

20. Medlemsstaterna bör överväga att förbättra tillträdet till universitet för ungdomar i behov av internationellt skydd genom att göra det möjligt för dem att kvalificera sig som studerande, med beaktande av deras särskilda behov. I nära samarbete med universiteten skulle medlemsstaterna kunna överväga att inrätta särskilda program med en specifik, mer flexibel akademisk urvalsprocess, ekonomiskt stöd och anpassade språkklasser, eller utvidga sina befintliga initiativ. De bör ge råd och hjälpa utexaminerade som vill stanna kvar i medlemsstaten och söka arbete.

21. Medlemsstaterna bör överväga att arbeta i partnerskap med den privata sektorn och arbetsgivare för att utveckla innovativa internationella system för arbetskraftsrörlighet för personer i behov av internationellt skydd utan att det påverkar deras skyddsrättigheter.

22. Medlemsstaterna uppmanas att bidra till en EU-strategi för ideella sponsorprogram som ska ligga till grund för de kompletterande vägarna för utbildning och arbete för personer i behov av internationellt skydd.

STÄRKA SAMARBETET MELLAN MEDLEMSSTATERNA OCH FRÄMJA VIDAREBOSÄTTNING PÅ GLOBAL NIVÅ

23. För att utnyttja fördelarna med och potentialen i samarbete och samordning på EU-nivå när det gäller vidarebosättning, inresa av humanitära skäl, ideella sponsorprogram och kompletterande vägar, uppmanas medlemsstaterna att delta i Easos nätverk för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl och aktivt bidra till dess möten och verksamhet.

24. Medlemsstaterna bör samarbeta inom ramen för Easos nätverk för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl för att göra det lättare att snabbt och smidigt återuppta vidarebosättningsinsatserna när restriktionerna i samband med coronaviruspandemin hävs och utveckla nya arbetssätt och förfaranden för att göra vidarebosättningsinsatserna mer motståndskraftiga på medellång sikt.

25. För att ytterligare öka vidarebosättningen i hela världen bör medlemsstaterna samarbeta med länder utanför EU och hjälpa dem att bygga upp sina vidarebosättningsprogram genom kapacitetsuppbyggnad och utbyte av erfarenheter och bästa praxis, med utnyttjande av Easos sakkunskap och i samarbete med UNHCR och IOM.

ÖVERVAKNING

26. Medlemsstaterna bör på begäran meddela kommissionen hur många personer som vidarebosatts på deras territorium i enlighet med deras utfästelser, och precisera från vilka länder de har vidarebosatts.

27. Medlemsstaterna bör hålla kommissionen underrättad om inresor inom ramen för program för inresa av humanitära skäl och andra kompletterande vägar.

EKONOMISKT STÖD

28. Medlemsstaterna bör fullt ut utnyttja det ekonomiska stöd som ställts till förfogande genom asyl-, migrations- och integrationsfonden för återstoden av genomförandeperioden för att uppfylla utfästelserna om vidarebosättning i syfte att säkerställa att alla steg i vidarebosättningsprocessen som avses i denna rekommendation genomförs enligt en hög kvalitetsstandard.

29. Medlemsstaterna bör också fullt ut utnyttja andra EU-finansieringsmöjligheter för att stödja och förbättra vidarebosättning, inresa av humanitära skäl och andra kompletterande vägar för personer i behov av internationellt skydd och deras integration och sociala inkludering i värdsamhällena, i synnerhet Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden, i enlighet med deras respektive mål.

MOTTAGARE

Denna rekommendation riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdad i Bryssel den 23 september 2020.

På kommissionens vägnar
Ylva JOHANSSON
Ledamot av kommissionen

BILAGA

Vidarebosättning: utfästelser för 2020

Medlemsstat	Totalt antal platser 2020
Belgien	758
Bulgarien (*)	[25]
Tjeckien	
Danmark	
Tyskland	5 500
Estland	
Irland	994
Grekland	
Spanien	1 000
Frankrike	5 200
Kroatien	100
Italien	700
Cypern	
Lettland	
Litauen	18
Luxemburg (*)	[50]
Ungern	
Malta (*)	[20]
Nederländerna	1 902
Österrike	
Polen	
Portugal	1 150
Rumänien	200
Slovenien	
Slovakien	
Finland	850
Sverige	5 114
Förenade kungariket	6 000
TOTALT	**29 487**

(*) Genomförande av utfästelser från det föregående systemet (räknas inte in bland utfästelserna för 2020).